

Lesia Chubuk

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Business Economics
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Olena Nesterenko

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Economic Theory,
Macro and Microeconomics
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Чубук Л.П.

*д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Нестеренко О.П.

*д.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-134>

METHODOLOGICAL FEATURES OF ORGANIZING E-LEARNING COURSES USING GOOGLE CLASSROOM

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ GOOGLE CLASSROOM

Прискорений розвиток дистанційного формату вищої освіти в Україні був пов'язаний із введенням карантинних обмежень через пандемію COVID-19, а згодом через запровадження воєнного стану і процеси вимушеного переміщення по території країни та за її межі учасників освітнього процесу.

На сьогоднішній день у світі наявна значна кількість комерційних та безкоштовних навчальних платформ. Загальною характеристикою систем дистанційного навчання (LMS – Learning Management Systems) є те, що вони дають змогу організувати навчальний процес та відстежувати успішність здобувачів освіти за допомогою створення онлайн-курсів або віртуальних класів, доступних у будь-якому місці, де є доступ до мережі Інтернет. Важливо, що при цьому всі навчальні матеріали зберігаються компактно, в одній віртуальній «класній кімнаті», мають зручну форму перегляду та навігацію, підлягають редагуванню [1, с. 289]. Таким чином, сучасні LMS дають змогу вивести систему дистанційного навчання на якісно новий рівень.

Серед безкоштовних засобів значною популярністю у освітньому середовищі завдяки своїй зручності користується платформа Google Classroom (створена у 2014 р.), яку розробник позиціонує як безкоштовний набір інструментів для роботи із електронною поштою, документами та сховищем даних. У систему інтегровані: Google Drive (створення, збереження та розповсюдження матеріалів); Google Docs, Sheets, Slides, Forms (створення та редагування текстових файлів, електронних таблиць, слайдів та форм (тестів, анкет)); Gmail (поштовий клієнт), Jamboard (віртуальна дошка для спільної роботи), Google Calendar (планування освітнього процесу), а також пошукова система Google для допомоги у пошуку додаткових даних. Основними можливостями платформи для викладача є:

- створення цілісних курсів, навчально-методичних матеріалів, завдань для практичної та самостійної роботи студентів, поширення корисних онлайн ресурсів;
- робота із оцінками, оперативне виставлення оцінок за виконані та здані роботи здобувачів освіти, можливості упорядкування завдань залежно від їх виконання студентами (не здано, здано, повернено, тобто оцінено та надіслано оцінку);
- коментування виконаних завдань в режимах реального часу та офлайн, надання консультацій з різних аспектів вивчення курсу, оперативний фідбек.

У той самий час можливостями для студентів є:

- одержання завдань та матеріалів курсів;
- спілкування та обмін інформацією із викладачем або іншими студентами безпосередньо у межах курсу (у стрічці, коментарях до матеріалів і завдань) чи електронною поштою;
- відправка виконаних завдань на перевірку;
- отримання інструкцій щодо виконання, коментарів та оцінок;
- можливість упорядкування завдань за дедлайном та ступенем їх опрацювання [3, с. 65-66; 5, с. 242].

У науково-практичних публікаціях, дотичних до питань створення і використання електронних курсів у Google Classroom, крім опису власне функцій міститься також порівняльний аналіз доступних інструментів цієї платформи із інструментами аналогічних відомих сервісів / навчальних платформ, зокрема, таких як Moodle, Kiddom, Source MLS, Edmodo, iSpring Learn, eTutorium та ін [1, с. 289; 3, с. 65-67; 4]. Узагальнюючи можливості та переваги Google Classroom порівняно із іншими платформами можна зазначити такі: просте налаштування (викладач може організувати декілька курсів одночасно, запрошувати студентів та інших викладачів, планувати навчальний процес); економія часу (роздавати, перевіряти завдання, контролювати їх виконання можна в одному сервісі); зручність у використанні (студенти можуть переглядати завдання, планувати строки їх виконання відповідно до календарного плану курсу, вчасно надсилати виконані роботи для перевірки); доступність і безпека (сервіс безкоштовний, у ньому відсутня реклама, а матеріали та особисті дані користувачів не потрапляють до інших сервісів); інтегрованість з іншими сервісами Google, повна функціональність (є можливість створювати, редагувати контент та завантажувати інформацію у Classroom у різних форматах) [2, с. 26-27; 3, с. 67; 4].

Із методичних позицій організація навчання через електронні курси навчальних дисциплін Google Classroom має низку особливостей та надає ряд додаткових можливостей при проведенні занять як у режимі онлайн, так і в змішаному режимі (онлайн та офлайн). Серед них, насамперед, слід відмітити:

- застосування концепції перевернутого класу (flipped classroom), перевернутого уроку (flipped lesson), формування персональних навчальних систем та сучасного смарт середовища навчання (Smart Learning Environments) [1, с. 289];
- реалізація концепцій повсюдного і безперервного навчання (ubiquitous learning, lifelong learning) [5, с. 241];
- популяризація елементів неформальної освіти в контексті набуття додаткових професійних навичок, а також soft skills та digital skills;
- використання елементів не лише кваліметричного, але й формувального оцінювання, надання студентам якісного зворотного зв'язку [6, с. 2-3];
- посилення практичного спрямування дисциплін, створення методичного підґрунтя впровадження діяльнісних методів навчання.

Досвід створення та використання електронних курсів на основі Google Classroom під час дистанційної освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка показує, що обсяг методичного забезпечення навчальних

дисциплін розширюється, а якість зростає, відображаючи процеси кумулятивного нагромадження навчальних матеріалів при повторному використанні курсів. Таким чином, при навчанні вдало реалізується концепція смарт освіти (розумної освіти), головною ознакою якої є широка доступність знань, а перевагами виступають: гнучкість; персональна орієнтованість; варіативні джерела навчального контенту та умови здійснення навчальних дій; нові педагогічні технології [5, с. 241].

Гнучкість інструментів Google Classroom дає змогу здійснювати анонс інформації про можливості отримання неформальної освіти на відкритих навчальних платформах чи в інститутах (Coursera, Prometheus, Vumonline, EdX, CFI, MRU та ін.) у контексті завдань певного навчального курсу, формуючи у класі матеріал (тему) з покликаннями на курси, що змістовно пов'язані із дисципліною, яка вивчається. Наприклад, у рамках вивчення «Проектного аналізу» чи «Оцінки бізнесу» студентам традиційно пропонується для проходження посилання на добірку безкоштовних курсів та керованих проєктів (проєктів з консультаціями) відповідної спеціалізації на Coursera та інших платформах.

Кваліметричне оцінювання закладене в базові інструменти Google Classroom. Обрання варіанту налаштувань «На основі загальної оцінки» із проведенням регулярного поточного оцінювання виконаних завдань та поверненням оцінок студентам через Google Classroom, робить автоматичною процедуру інформування студентів про підсумковий бал, набраний з навчальної дисципліни перед іспитом, а пізніше, – про загальний підсумковий бал, що виставляється у відомості іспиту (заліку). Формувальне оцінювання може бути використане з огляду на гнучкість інструментів Google Classroom. Наприклад, після виконання завдань студентам може бути наданий доступ до перегляду робіт інших студентів у папці курсу на диску і підпапці із назвою відповідного завдання, а також здійснене заохочення, мотивування до перехресного оцінювання. Викладач після перевірки усіх робіт студентів може публікувати звіт-аналіз щодо типових помилок, наводити правильні відповіді по варіантах завдань, надсилати відповіді респондентам із Google Forms (опція «Після перевірки вручну»), записувати короткі відео чи звукові повідомлення із вказанням на типові помилки, а також найбільш успішно виконані завдання. Елементом формувального оцінювання також може бути організація дискусії із використанням завдання типу «Запитання» та відкриття відповідей студентів на питання дискусійного характеру для взаємного перегляду із подальшим обговоренням та оцінюванням.

Потрібно зауважити також про можливість корисного симбіозу Google Classroom з іншими електронними навчальними ресурсами. Очевидних обмежень на використання посилань на інші ресурси (тестові платформи, опитувальні інструменти, онлайн-сервіси чи ресурси) в Google Classroom немає. Це означає, що формуючи «Завдання» або «Матеріали» в рамках певних «Тем» (рубрик класу) можна широко використовувати лінки на інші зовнішні платформи і ресурси, залучаючи їх як навчальну базу. Гейміфікація навчального процесу, активізація уваги студентів під час занять забезпечується ширшим використанням при формуванні завдань таких платформ, як Kahoot!, Mentimeter тощо. Ресурси Youtube, різних професійних інтернет-сервісів можуть бути добре підпорядковані меті створення цікавого контенту електронного навчального класу крім власне тематичних лекцій викладача. Щодо додаткових ресурсів, то, наприклад, серед актуальних онлайн ресурсів при вивченні дисципліни «Оцінка бізнесу» студентам пропонуються такі джерела: покликання на архіви професійних видань, наприклад, «Вісника оцінки» (за 2016-2022 рр.), що містять практичні приклади проведення оцінки різних активів чи оцінки для різних цілей; добірка кейс-стаді реальних звітів з оцінки як джерела для наступного їх рецензування; цикли відеолекцій у форматі

студійної зйомки від професіоналів оцінки; словники оціночних термінів та їх трактувань від професіоналів оціночної сфери; ресурси Інвестопедії; покликання на різні оціночні онлайн-сервіси та методичні матеріали що їх використання (сервіс безкоштовної оцінки Фонду Держмайна України та ін.); приклади е-довідок про оціночну вартість об'єктів нерухомості, отримані на основі різних оціночних калькуляторів.

Література:

1. Бондаренко С.Г., Шахновський А.М., Сангінова О.В. Досвід використання сервісу Google Classroom для дистанційного навчання. *Комп'ютерне моделювання і керування в техніці та технологіях КМКТТ-2021* : збірник наукових статей Дев'ятої міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 12-14 травня 2021 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 287-293. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41433/1/КМКТТ-2021_p287-293.pdf.
2. Костанкевич Л., Боремчук Л., Радкевич М. Використання сервісу Google classroom у процесі дистанційного навчання. *Нова педагогічна думка*. 2020. № 4 (104). С. 25-29. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2020-104-4-25-29>.
3. Микитенко П.В., Кучеренко І.І. Використання систем управління навчальними матеріалами в процесі інформатичної підготовки студентів медичних університетів. *Фізико-математична освіта*. 2021. Випуск 2(28). С. 63-70. DOI: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2021-028-2-011>.
4. Терещенко М.А. Переваги та недоліки використання платформ дистанційного навчання Google Classroom та Kiddom як інструментів імплементації змішаного навчання. *ЛОГОС. ОНЛАЙН*. December 2020. № 16. DOI: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.60.html>.
5. Шелестова А. Створення електронного освітнього середовища засобами Google Classroom у закладах вищої освіти. *Молодий вчений*. 2021. № 4 (92). С. 240-244. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-51>.
6. Як поліпшити (не) дистанційне навчання. Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень. 2020. Випуск № 9. *AcademIQ* : вебсайт. URL: <https://saiup.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/Integrity-bulletin-09.pdf>.